10.

MATERIALEN & AFVAL

Definitieve versie – Juli 2025

BU UR
Part of Sweco

Inhoudstafel

1 INLEIDING 3

1.1 Geraadpleegde bronnen 3

1.2 Waarderingsmethode 3

2 ANALYSE VAN DE BESTAANDE RECHTSTOESTAND 4

2.1 Regelgevende documenten 4

2.2 Richtlijnen 5

3 ANALYSE VAN DE BESTAANDE FEITELIJKE TOESTAND 9

3.1 Regelingen voor afvalinzameling en -beheer in het Brussels Gewest 9

3.2 Methoden voor het verzamelen en beheren van afval op de locatie 10

3.3 Conclusie van de bestaande feitelijke toestand 11

1 INLEIDING

1.1 GERAADPLEEGDE BRONNEN

1.1.1 Bibliografie

ARIES Consultants (2008), *Effectenstudie: Renovatie en uitbreiding gebouwen D & F - site voormalig Rijksadministratief Centrum.*

Leefmilieu Brussel (2022), *Afval en hulpbronnen: de stand van zaken*

Leefmilieu Brussel (2022); *Memento voor duurzame wijken*.

Milieueffectrapport voor het BBP Pachéco, Aries, Stad Brussel, 2010-2012.

Milieueffectrapport voor stedenbouwkundige vergunning P396/2017, Aries, Stad Brussel, 2017.

1.2 EVALUATIEMETHODE

1.2.1 Geografisch gebied

Het in aanmerking genomen geografische gebied is beperkt tot de perimeter van het BBP.

1.2.2 Inhoud van het bestaande toestand verslag

Overzicht van inzamelpunten en bestaande infrastructuur om afval en hulpbronnen binnen het perimeter te optimaliseren.

1.2.3 Effectbeoordeling

De analyse richt zich op de optimalisatie van materiaalstromen, vanuit een circulair perspectief, en toepassing van de volgende Maatregelen aanbevolen in het afvalplan van de regio. Deze evaluatie zal zich in het bijzonder richten op de volgende punten:

- Productie: beoordeling van de hoeveelheid afval die door de in bedrijf zijnde locatie wordt geproduceerd (type/volume). Analyse van verwachte materiaalstromen voor het BBP (werkzaamheden);
- Beheer van materiaalstromen: analyse van vanuit het oogpunt van optimalisatie van hulpbronnen (oogsten, opslag, recycling, reparatie, terugwinning, enz.) Benadrukken van potentiële bronnen of hefbomen voor de ontwikkeling van kanalen voor hergebruik (bouwmaterialen).

1.3 PROBLEMEN ONDERVONDEN/INFORMATIE NIET VERKREGEN

Geen.

2 ANALYSE VAN DE BESTAANDE RECHTSTOESTAND

2.1 REGELGEVENDE DOCUMENTEN

2.1.1 Afvalstoffenverordening - RB 27.06.12

Met zijn wijzigingen :

- Ordonnantie tot vaststelling van de fiscale procedure in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 21 december 2012 ;
- Verordening tot wijziging van de Verordening van 25 maart 1999 inzake opsporing, constatering, vervolging en bestraffing van milieudelicten, andere milieuwetgeving en tot vaststelling van een wetboek van inspectie, preventie, constatering en bestraffing van milieudelicten en milieuaansprakelijkheid van 8 mei 2014 ;
- Besluit tot wijziging van het Afvalstoffenbesluit van 14 juni 2012 van 4 april 2019 ;
- Ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 14 juni 2012 betreffende afvalstoffen, de ordonnantie van 25 maart 1999 betreffende controle, de voorkoming, de vaststelling en de bestraffing van milieumisdrijven en milieuaansprakelijkheid, de ordonnantie van 5 maart 2009 betreffende het beheer en de sanering van verontreinigde bodems, het koninklijk besluit van 8 november 2007 betreffende de voorkoming en de sanering van milieuschade veroorzaakt door het vervoer over de weg, per spoor, over de binnenwateren of door de lucht : van niet-inheemse plantensoorten en niet-inheemse diersoorten, alsook de resten van deze laatste na hun invoer, uitvoer en doorvoer; alsook de afvalstoffen tijdens hun doorvoer en besluit van 22 april 1999 tot vaststelling van de lijst van de inrichtingen van klasse IA bedoeld artikel 4 van het besluit van 5 juni 1997 betreffende milieuvergunningen van 6 mei 2021 ;
- Ordonnantie tot het van toepassing verklaren van het Brussels Wetboek van Fiscale Rechtsvordering op belastingen afvalverbranding en op belastingen op afvalverwijdering op 17 november 2022.

En met zijn 30 uitvoeringsbesluiten.

2.1.2 Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende het beheer van afvalstoffen - RB 01.12.16

met zijn wijzigingen :

- Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 23 juni 2022 tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 1 december 2016 betreffende het beheer van afvalstoffen en aanverwante bepalingen ;
- Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 1 december 2016 het afvalbeheer voor wat betreft sommige bepalingen inzake afgedankte elektrische en elektronische apparatuur

2.1.3 Andere regelgevende documenten

Richtlijn 96/82/EG van de Europese Raad betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken - 09.12.96

2.1.4 Bijzonder bestemmingsplan "Pachéco" - RB 29.06.07

In zijn aanbevelingen verwijst het BBP Pachéco naar afvalbeheer:

- "Zorg ervoor dat zoveel mogelijk sloopafval ter plaatse wordt hergebruikt en dat afval dat niet ter plaatse kan worden hergebruikt, wordt gerecycled.
- Gebruik materialen die ten eerste in harmonie zijn met de locatie en ten tweede recyclebaar en van goede milieukwaliteit zijn, gedefinieerd volgens twee criteria: duurzaamheid en ecologische voetafdruk:
  - *Duurzaamheid veronderstelt dat het materiaal de thermische isolatie-eigenschappen en slijtvastheid heeft om het onderhoud te beperken.*
  - *De ecologische voetafdruk drukt de impact uit van de productie, het transport, het gebruik en de recycling van het materiaal in termen van water- en de mogelijke vervuiling van water, bodem en lucht.*
- Plaats afvalbakken dicht bij liftschachten zodat ze gemakkelijker te gebruiken zijn door de bewoners, maar ook dicht bij de Liftschacht en een gemakkelijk toegankelijke locatie en niveau voor afvalinzameling.
- Zorg voor voldoende inzamelpunten voor gerecycled afval, zoals glasbellen, voor de nieuwe bewoners die voor de locatie zijn gepland. Plaats indien mogelijk ondergrondse containers bij openbare ruimten.

2.2 RICHTLIJNEN

2.2.1 Gewestelijk plan voor duurzame ontwikkeling - RB 12.07.18

Het doel van het plan is passende antwoorden te bieden op de uitdagingen en problemen waarmee Brussel als stedelijk gebied wordt geconfronteerd. Het gaat onder meer om demografische groei en toegankelijkheid van woningen, economische herschikking en toegang tot werkgelegenheid, functionele en sociale diversiteit, verschillende vormen van mobiliteit en milieukwesties.

Uittreksel uit het plan :

"Duurzaam afvalbeheer

De sector grondstoffen- en afvalbeheer is een belangrijke sector in termen van circulaire economie, aanzienlijke ruimte voor verbetering door de wijdverspreide invoering van preventie, de uitbreiding van inzameling, sortering en behandeling naar nieuwe stromen (zoals bioafval, bepaalde grote artikelen, enz.) en de optimalisatie van bestaande afvalkanalen (PMD, papier/karton, glas, metalen, enz.).

Het verbeteren van de prestaties in deze sector is een belangrijke doelstelling voor de regio, via het "Gewestelijk programma voor circulaire economie" (GPCE) en het "Het Hulpbronnen- en Afvalbeheerplan" (HABP).

De prioriteiten van het GPCEC voor actie op het gebied van afval zijn als

1. *Hergebruik en reparatie ;*
2. *Nieuwe stromen (bioafval, grofvuil, textiel, slib, enz.) ;*

3. *Bouw- en sloopafval;*

4. *Een reeks multifunctionele maatregelen (opleiding, ecodesign, R&D, wetgeving, EPR, enz.)*

Het beleid van het gewest moet ook een langetermijnperspectief hebben om haar autonomie ten opzichte van externe middelen te vergroten.

De te behalen doelstellingen zijn enerzijds een algehele vermindering van 10% van het huishoudelijk afval tegen 2020 en anderzijds een percentage van 50% van 'gemeentelijk afval' gerecycled tegen 2020 (in lijn met de Europese doelstelling).

2.2.2 Gewestelijke Programma voor Circulaire Economie - RB 10.03.16

De regionale beleidsverklaring voorziet in de vervanging van de lineaire economie, waarin producten na gebruik worden weggegooid of weggegooid, door een circulaire economie, gebaseerd op het delen, repareren, hergebruiken en recyclen van producten, onderdelen en hulpbronnen. Dit systeem biedt niet alleen kansen voor het milieu en het beheer van hulpbronnen, maar ook voor de ontwikkeling van nieuwe sectoren die banen bieden die niet kunnen worden verplaatst.

Het plan, ook bekend als Be Circular, werd gelanceerd in 2016. Met dit plan wil het Gewest zich positioneren als een bijzonder innovatieve Europese regio en als voorloper op het gebied van overheidsbeleid ter ondersteuning van de ontwikkeling van de circulaire economie.

Het plan is een programma waarbij 91 organisaties betrokken zijn. Leefmilieu Brussel is samen met hub.brussels, Innoviris en Brussel neitheid de trekker van dit programma.

Het plan heeft 3 algemene doelstellingen:

- Milieudoelstellingen omzetten in economische kansen.
- De economie in Brussel verankeren om waar mogelijk lokaal te produceren, het aantal verplaatsingen te verminderen, het grondgebruik te optimaliseren en toegevoegde waarde te creëren voor de Brusselaars.
- Banen helpen creëren.

Het GPCE is gepland voor de periode 2016-2020. Op 31 december 2018 was 60% van het geplande programma al uitgevoerd. Op die datum hadden 194 organisaties financiële steun ontvangen voor een totaalbedrag van 11,5 euro, waren 207 workshops georganiseerd met in totaal 5 500 deelnemers, hadden 319 organisaties niet-financiële bedrijfssteun ontvangen, hadden 3 000 mensen een opleiding gekregen, enz.

2.2.3 Gemeentelijk ontwikkelingsplan voor de stad Brussel - RB 02.12.04[1]

In zijn beoordeling van de bestaande situatie wees het plan erop dat een van de problemen met afvalbeheer was dat illegale stortplaatsen en clandestiene stortplaatsen, waaronder bij het Vijfhoek.

In de evaluatie van het plan 2000-2006 staat dat alle inwoners van het gewest sinds 2000 hun afval kunnen sorteren. Het Gewest heeft het derde " afvalpreventie- en -beheerplan 2003-2007" aangenomen en het beleid van de Stad onderschrijft dit en vult het aan. Ze sensibiliseert en moedigt afvalvermindering aan door middel van voorbeeldacties in haar scholen, openbare gebouwen, parken en begraafplaatsen, en geeft sinds 2000 premies aan inwoners voor de aankoop van composteerbakken.

Sinds 2002 organiseert de stad twee keer per jaar inzamelingen van grofvuil, in de lente in de herfst,

[1] Aangezien de analyse van dit MER plaatsvindt tijdens het goedkeuringsproces het gemeentelijk ontwikkelingsplan , wordt de analyse van de gemeentelijk plan voor duurzame ontwikkeling hier ter informatie gegeven.

om illegaal storten tegen te gaan, heeft de politie in haar nieuwe regelgeving de boetes verhoogd.

2.2.4 Gemeentelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling van de Stad Brussel - RB 07/11/24

Het gemeentelijk plan voor duurzame ontwikkeling werd op 7 november 2024 aangenomen door de Stad Brussel. Het legt strategische en territoriale doelstellingen vast voor de prioritaire ontwikkeling van de stad tussen 2030 en 2050. De "Pacheco"-zone, die het administratieve centrum, de Pacheco-laan en het Congresstation omvat, wordt geïdentificeerd als een gebied met een groot potentieel voor verbetering en ontwikkeling, waar veel van de uitdagingen en strategische doelstellingen van het plan elkaar kruisen. De Pachecolaan, die momenteel wordt gezien als een stedelijke barrière, biedt mogelijkheden om de hoeveelheid ruimte voor auto's drastisch te verminderen en om te vormen tot een groene en actieve stadsboulevard. Er moet een nieuw pad worden aangelegd van de Onze-Lieve-Vrouw-ter-Sneeuwwijk naar de wijk Martelaars, dat het administratieve centrum loopt en zo de boven- en onderkant van de stad met elkaar verbindt. De aanstaande herontwikkeling van het administratieve centrum, Passage 44 en een deel van de gebouwen van de Nationale Bank biedt uitzicht op een nieuwe stedelijke en gemengde ontwikkeling die deze verbinding zou kunnen activeren.

Het ontwerp voor het plan stelt doelen op het gebied van circulaire economie en afvalvermindering.

"De circulaire economie (CE) bestaat uit het verminderen van winning van materialen uit de aarde en de productie van afvaler zo min mogelijk energie wordt gebruikt door middel van cycli van delen, repareren, hergebruiken, opnieuw maken en uiteindelijk recyclen. Dit principe kan worden beschouwd op productniveau, maar ook op stadsniveau.

Met name de afvalverwerkingssector [...] kan nog worden verbeterd door de inzameling en verwerking te optimaliseren en het verwerkingsniveau van reeds verwerkte stromen te verhogen.

Streefcijfers (horizon 2030)

- → 30% vermindering/vermindering van huishoudelijk en soortgelijk afval dat verbrandingsovens wordt gestuurd
- → 100% van de nieuwe gemeentelijke projecten/werklocaties nemen circulariteitscriteria op in hun specificaties

Strategische doelstellingen :

Afval terugwinnen als grondstof

- Actie 1.1: Het compostnetwerk voltooien door waar mogelijk individuele en collectieve composts op te zetten.
- Actie 1.2: Opzetten van recyclingcentra gekoppeld aan micro-afvalcentra in buurten

De bouwsector betrekken bij het hergebruik van materialen

- Actie 2.1: Ondersteun sorteer- en recyclingcentra door wegen of gebouwen tijdelijk beschikbaar te stellen.
- Actie 2.2: Duurzaam en efficiënt beheer van gemeenschappelijke bouwplaatsen bevorderen".

2.2.5 Grondstoffen- en afvalbeheerplan

Sinds 1992 heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest regelmatig plannen aangenomen om het afval dat op zijn grondgebied wordt geproduceerd, momenteel bijna 2.000.000 ton per jaar, te beheren en te verminderen.

Het afvalbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is in overeenstemming met de hiërarchie van het afvalbeheer, waarbij prioriteit wordt gegeven aan preventie aan de bron, hergebruik en voorbereiding voor hergebruik vóór elke andere vorm van terugwinning: recycling, vervolgens energieterugwinning en tot slot milieuvriendelijke verwijdering.

Naast de acties die op lokaal niveau worden ondernomen, wil het Gewest ook al zijn burgers, scholen, bedrijven, verenigingen, administraties, enz. sensibiliseren om deel te nemen aan de Europese Week van de Afvalvermindering. week, die in heel Europa wordt gehouden in het kader van een Life+-project van de Europese Commissie, heeft als doel zoveel mogelijk mensen te mobiliseren om duurzame actie te ondernemen om afval te verminderen.

De algemene doelstellingen van het plan zijn drieledig:

- een transformatie van consumptiepraktijken naar meer duurzame en circulaire consumptie te verankeren ;
- het behoud en herstel van materialen maximaliseren, indien mogelijk lokaal;
- de economische sector aan de aanbodzijde betrekken bij circulaire praktijken.

Het plan 2018 - 2023 en verder is daarom onderverdeeld in 7 strategische doelstellingen, die elk zijn onderverdeeld in een aantal operationele doelstellingen, die op hun beurt maatregelen bevatten die moeten worden uitgevoerd.

Het geheel is gestructureerd volgens de gekozen strategische aanpak, per doelgroep. Met uitzondering van de eerste doelstelling, die het hele plan structureert, zijn alle andere strategische doelstellingen gericht op specifieke doelgroepen:

- De consumptiepatronen van huishoudens veranderen en nulafval aanmoedigen
- Toekomstige generaties voorbereiden (scholen alle niveaus, leraren en studenten);
- De consumptiepraktijken van professionele activiteiten omvormen en hen aanmoedigen om over te stappen naar nulafval
- Doorgaan met de overgang van de bouwsector naar circulair beheer van hulpbronnen en bouwafval
- Ontwikkeling van de nieuwe economie van duurzaam beheer van hulpbronnen
- Plannen van en toezicht houden op de acties van publieke en private afvalprofessionals om aan de behoeften van de lokale gemeenschap te voldoen.
  Regio

De 6 belangrijkste maatregelen van het plan zijn:

- Ondersteunen en assisteren van zero-waste initiatieven burgers, verenigingen en lokale overheden door middel van coaching, training, subsidies en educatieve instrumenten.
- in de commerciële sector grootschalige inkoop, reparatie en hergebruik en zorg ervoor dat het volgende wordt geïmplementeerd het verbod op plastic tassen.
- Ontwikkeling van onderwijs in duurzaam beheer van hulpbronnen op scholen.
- Diversifiëren en uitbreiden van het aantal inzamelsystemen aangeboden door professionals in afvalbeheer om afvalverbranding en hergebruik en recycling aanmoedigen.
- Bedrijven helpen om tot nul afval te komen, met name door ze het label "ecodynamisch bedrijf" te geven.
- Financiering en ondersteuning van projecten voor hergebruik en recycling van bouwmaterialen op bouwplaatsen.

2.3 CONCLUSIE VAN DE BESTAANDE RECHTSTOESTAND

De voorschriften en begeleidingsdocumenten delen allemaal dezelfde ambitie om afval beter te beheren, te verminderen en zoveel mogelijk terug te winnen. Een locatie van de omvang die in dit rapport wordt bestudeerd, moet rekening houden met al deze doelstellingen en voorschriften en biedt kans om een baanbrekende ontwikkelingslocatie te worden in de circulaire economie van het gewest.

3 ANALYSE DE BESTAANDE FEITELIJKE TOESTAND

3.1 METHODEN VOOR AFVALINZAMELING EN -BEHEER IN HET BRUSSELS GEWEST

In 2021 werd in het Brussels Gewest 627 238 ton gemeentelijk afval geproduceerd, waarvan ongeveer de helft door huishoudens (342 638 ton). De andere helft (329 645 ton) is gelijkaardig afval, waarvan het grootste deel afkomstig is van professionelen. Verschillende organisaties zijn betrokken bij afvalbeheer in Brussel.

3.1.1 Brussel Milieu

Leefmilieu Brussel heeft als missie het beheer van het afval dat in Brussel wordt geproduceerd te plannen en mensen bewust te maken van afvalpreventie, eco-consumptie, compostering en hergebruik.

3.1.2 Het Brussels Schoon Agentschap

Net Brussel is verantwoordelijk voor de ophaling en verwerking van huishoudelijk afval. Het agentschap zorgt meer bepaald voor de huis-aan-huisophaling van gesorteerd (gele, blauwe en groene zakken) en ongesorteerd (witte zakken) huishoudelijk afval, de ophaling van grofvuil op aanvraag, de ophaling van glasbellen, enz. Het agentschap beheert ook de twee regionale ophaalcentra[2] en de mobiele groene hoeken.

3.1.3 Lokale overheidsadministratie

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het schoonhouden van de wegen en openbare ruimten. Het organiseert ook 3 keer per jaar inzamelingen van grofvuil.

3.1.4 Joint ventures en particuliere exploitanten

Naast publieke exploitanten zijn er ook een aantal gemengde bedrijven en particuliere exploitanten betrokken afvalbeheer:

- "Brussels Recycling", verpakkingsafval sorteert;
- "Brussels Paper", dat papier en karton sorteert;
- "Brussels Compost", dat groenafval verwerkt.

Als onderdeel van hun verplichting om afval terug te nemen, sluiten sommige producenten zich aan bij erkende organisaties die het proces beheren,

RECUPEL voor huishoudelijk en professioneel afval van elektrische en elektronische apparaten; VALORFRIT voor eetbare oliën en vetten; BEBAT voor batterijen, accu's en zaklampen.

3.2 METHODEN VOOR HET VERZAMELEN EN BEHEREN VAN AFVAL OP DE LOCATIE

Brussel Netheid diensten verzamelt afval op de site op de volgende dagen:

- gele, witte, groene en oranje zakken: donderdagochtend
- witte en blauwe tassen: maandagochtend

Er is geen huis-aan-huis inzameling van groenafval binnen de BBP-perimeter.

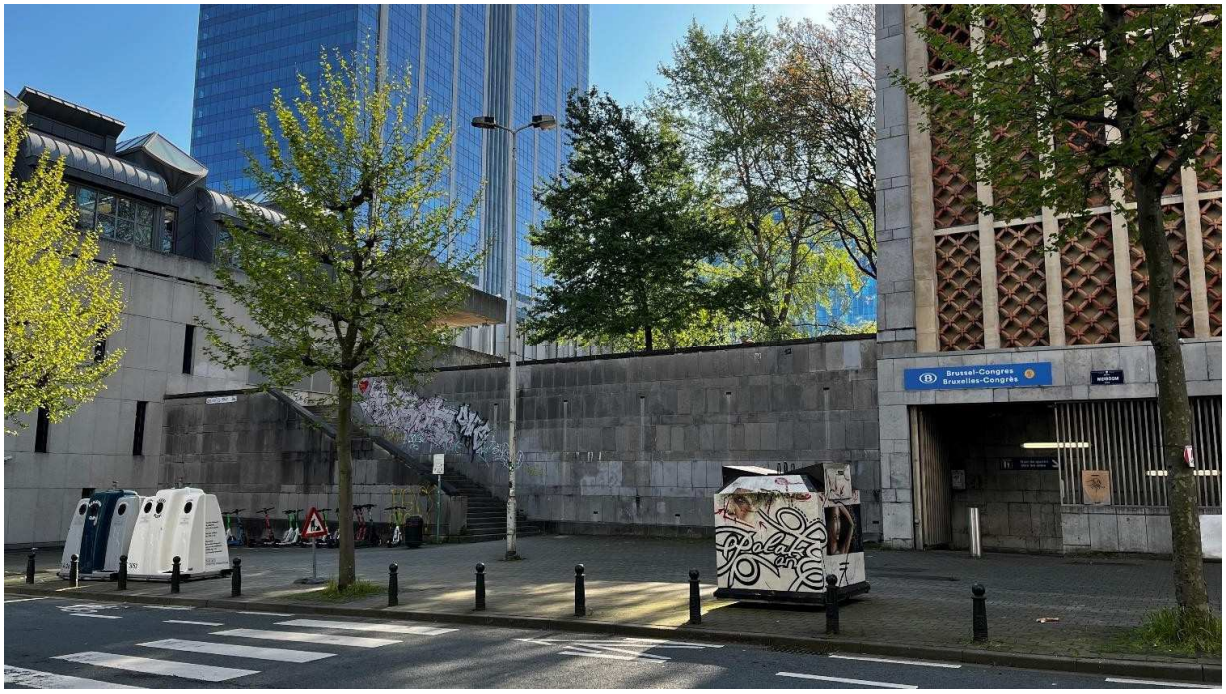
Naast de regionale inzamelcentra kan chemisch huishoudelijk afval worden gebracht naar :

- 4e dinsdag van de maand op Square Ambiorix, 1000 Brussel
- 3e dinsdag van de maand op het Sint-Joostplein, 1200 Brussel

Het dichtstbijzijnde Recypark is Recypark Noord in de Rupelstraat, 1000 Brussel. Het aanvaardt voertuigen met een gewicht van minder dan 3,5 ton en een hoogte van minder dan 1,85 m, met een maximum van 3 m³ per voertuig per dag.

De glasbakken staan aan de rand van de BBP-perimeter achter het Convention Centre in de Meiboomstraat. Er staat ook een kledingbak van "Spullenhulp" naast de deur.

Door het lage verkeersniveau - en dus het gebrek aan sociale controle - en aard van de werken, is de site bijzonder gevoelig voor illegale stort.

Glazen bakken en kledinghok in de Meiboomstraat (BUUR PoS, 2024)

De glasbellen die het dichtst bij de site liggen (Brussel Netheid 2023)

3.3 CONCLUSIE VAN DE BESTAANDE FEITELIJKE TOESTAND

De strategieën voor het beheer van de materiaalstromen binnen de site zorgen ervoor dat het afval op de juiste manier wordt beheerd, in overeenstemming met de regionale ambities op het gebied van afvalsortering.

Er kan nog meer potentieel worden onderzocht met de herontwikkeling van het terrein tot :

- ervoor zorgen dat geschikte infrastructuur wordt voorzien voor toekomstige nieuwe bewoners, rekening houdend met de beperkte toegankelijkheid van de locatie voor inzamelvoertuigen;
- het beheer van organisch afval vergemakkelijken ;
- het vergemakkelijken van de uitwisseling en ruil voorwerpen tussen particulieren (repaircafés, rommelmarkten, inzamelnetwerken, enz.);
- rekening houden met de keuze en milieukwaliteit van materialen die worden gebruikt bij de reconstructie van de locatie en toekomstige bouwplaatsen.

Deze verschillende punten, die gedeeltelijk werden aangepakt in het kader van het BBP Pachéco, zullen moeten worden beoordeeld wanneer het plan wordt ingetrokken.